

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

«18» вересня 2024

ПРАВОВІ МЕТОДИ АДВОКАЦІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 23 соціальна робота

спеціальності: 023 соціальна робота

освітньо-професійної програми: соціальна адвокація

Укладач Тарас ГУЦАЛ, Євген МАКЛЮК

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії соціальної
роботи, педагогіки та адвокції
Протокол № 1 від «28» серпня 2024

Голова ЦК Грига Олена МАЛОВІЧКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «18» вересня 2024
Заступник директора з НМР

Ходаковська Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>23 – соціальна робота</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90 год.	Спеціальність <u>231 – соціальна робота</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		3-й	-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 2 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	год.14	год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		46 год.	год.
Вид контролю: Залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У процесі здійснення адвокаційної діяльності, соціальний працівник має справу з постійною комунікацією, переговорами а також процесом прийняття певних рішень. Такі рішення часто оформляються у вигляді угод, договорів, які в свою чергу базуються на основі нормативно-правових актах держави.

Адвокаційна діяльність тісно пов'язана з політико-правовою системою держави, та базується на застосуванні демократичних інструментів у процесі взаємодії з органами влади. Органи влади та державного управління в Україні, встановлюють правове поле що забезпечує порядок та гарантії діяльності що здійснюється соціологічним працівником. **Метою та завданням** навчальної дисципліни є вивчення та розуміння правового поля діяльності у сфері соціальної адвокації що надає можливість більше якісно і детально будувати адвокаційну компанію та набути практичні навички у використанні законодавства задля реалізації компетенції.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває **програмні компетентності** (з ОПП):

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність діяти у відповідності з принципами академічної доброчесності

СК 1. Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи.

СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення.

СК 5. Здатність виявляти потреби населення у соціальних послугах.

СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни (з ОПП):

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 11. Аргументувати шляхи подолання проблем та обирати методи їх вирішення.

РН 24. Володіти навичками якісного академічного письма та дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Міждисциплінарні зв'язки. “Правові методи адвокатури у соціальній роботі” вивчається на основі знань, які студенти і слухачі отримали з попередніх курсів, має структурно-логічні зв'язки з такими навчальними дисциплінами як громадянська освіта, права і свободи людини і громадянина в Україні, історія України, всесвітня історія, Правові засади соціальної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1 Нормативно правові акти у сфері соціальної адвокації.

Соціальна адвокатура в Україні як вид правозахисної діяльності не має окремого систематизованого нормативно-правового акту, який би прямо регулював усі аспекти цієї сфери. Однак соціальний працівник має можливість її реалізувати спираючись на низку нормативно-правових актів, які забезпечують правові рамки для захисту прав людини, громадської участі та діяльності громадських організацій. Також важливим є наявність законодавчого механізму для притягнення до відповідальності за порушення законодавства у забезпеченні соціальної сфери.

Конституція України, Закон України «Про громадські об'єднання», Закон України «Про звернення громадян», Закон України «Про доступ до публічної інформації», Закон України «Про основи соціального захисту осіб з інвалідністю в Україні», Закон України «Про соціальні послуги», Закон України «Про запобігання та протидію дискримінації в Україні», Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». КУпАП, кримінальний кодекс.

Міжнародні нормативно-правові акти

Україна ратифікувала низку міжнародних документів, які є обов'язковими до виконання: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейська конвенція з прав людини). Конвенція ООН про права дитини.

Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права.

Підзаконні нормативно правові акти, акти органів виконавчої влади: у сфері надання соціальних послуг або аспектах соціального захисту.

Тема 2 Конституція як основа для існування, розвитку та регулювання відносин у соціальній сфері

Одним із базових конституційних принципів, який закладає основу регулювання взаємовідносин у соціальній сфері є проголошення України соціальною державою (ст 1. КУ). Поняття соціальної держави. Світова практика: визнання іншими демократичними державами принципу забезпечення соціальної сфери основоположним для сучасного державного устрою. Взаємозв'язок між державою і громадянином, конституційні гарантії у соціальній сфері.

Тема 3 . Порядок та процедура звернення до органів влади з метою забезпечення соціальних прав

Соціальна адвокатура в Україні як вид правозахисної діяльності не має окремого систематизованого нормативно-правового акту, який би прямо регулював усі аспекти цієї сфери. Однак соціальний працівник має можливість її

реалізувати спираючись на низку нормативно-правових актів, які забезпечують правові рамки для захисту прав людини, громадської участі та діяльності громадських організацій.

Роль звернень до органів державної влади у системі соціальної адвокатури. Закон України «Про звернення громадян». Що таке звернення? Види звернення: пропозиція, заява (клопотання), скарга.

Колективні звернення та петиції, подання скарг. Терміни розгляду звернень. Використання права на отримання інформації. Прозорість, публічність, громадський контроль.

Тема 4 Відмінність представництва інтересів та адвокатури у роботі соціального працівника. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів.

Порівняння адвокатури та представництва інтересів у роботі соціально працівника. Сутність, спільні риси, відмінності.

Наказ Міністерства соціальної політики України
"Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів" 30.12.2015 № 1261.

Цільова аудиторія, види послуг, які надаються в межах представництва інтересів. Принципи надання послуг. Місце і строки надання соціальних послуг. Порядок та умови надання послуг.

Тема 5 Нормативно правове забезпечення створення та здійснення кампанії "адвокаси".

Право громадян на свободу об'єднань, включаючи створення громадських організацій для захисту своїх прав і свобод. Порядок утворення і діяльності громадських організацій. Порядок отримання статусу неприбуткової організації та умови її оподаткування. Право брати участь у політичній діяльності. Право розповсюджувати інформацію для досягнення цілей у адвокатській компанії. Право засновувати засоби масової інформації. Закону України «Про об'єднання громадян»

Тема 6 Договірна діяльність у соціальній адвокатури

Договірна діяльність у соціальній адвокатури. Особливості договірної діяльності в соціальній адвокатури. Угоди з Громадськими організаціями, благодійними фондами, органами державної влади та місцевого самоврядування, приватними підприємствами, міжнародними організаціями.

Основні види договорів у сфері соціальної адвокації. Договір про надання соціальних послуг. Договір про співпрацю. Грантові договори. Договір про благодійну допомогу.

Тема 7 Взаємодія з органами державної влади. Особливості парламентської адвокації.

Участь у робочих групах. Звернення до профільних міністерств. Особливості взаємодії з парламентом (Верховна Рада України). Удосконаленню законодавчої бази. Розв'язанню системних проблем у суспільстві. Підготовка законодавчих ініціатив, персональні зустрічі з депутатами, Парламентські слухання: використання офіційних платформ для презентації адвокаційних ідей. Приклади парламентської адвокації

Тема 8 Особливості взаємодії з місцевою владою

Проведення громадських слухань, звернення до місцевих органів влади, участь у формуванні місцевих програм, проведення місцевих адвокаційних кампаній. Громадський контроль. Підготовка ініціатив на сесії місцевих рад.

Тема 9 Акції прямої дії у соціальній адвокації. Законодавчі дозволи та обмеження.

Законодавство яке гарантує проведення акцій прямої дії. Види акцій прямої дії для реалізації потреб адвокаційної кампанії. Мітинги, пікетування, збори підписів, марші, страйки, флешмоби. Дозволи, обмеження, процедура організації. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення правил мирних зборів.

Тема 10 Перспективи розвитку законодавства у регулюванні соціальної адвокації.

Прогалини у чинному законодавстві. Виклики для громадського сектору. Прийняття спеціалізованого законодавства. Вдосконалення існуючих законів.

Гармонізація з міжнародними стандартами. Досвід країн світу. Досвід країн членів Євросоюзу.

Створення правових механізмів захисту учасників адвокаційної діяльності. Підтримка фінансування адвокатури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Права і свободи людини і громадянина в Україні					
Тема 1. Нормативно правові акти у сфері соціальної адвокатури.	6	2	2		2
Тема 2. Конституція як основа для існування, розвитку та регулювання відносин у соціальній сфері	6		2		2
Тема 3. Порядок та процедура звернення до органів влади з метою забезпечення соціальних прав	6	2	4		2
Тема 4. Відмінність представництва інтересів та адвокатури у роботі соціального працівника. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів.	6	2	2		2
Тема 5. Нормативно правове забезпечення створення та здійснення кампанії "адвокати".	8	2	4		2
Тема 6. Договірна діяльність у соціальній адвокатури	10	2	4		4

Тема 7. Взаємодія з органами державної влади. Особливості парламентської адвокатури.	6	2	2		2
Тема 8. Особливості взаємодії з місцевою владою	8		4		4
Тема 9. Акції прямої дії у соціальної адвокатури. Законодавчі дозволи та обмеження.	8	2	4		2
Тема 10. Перспективи розвитку законодавства у регулюванні соціальної адвокатури.	6		2		4
Інд.ДЗ	20				20
Усього годин	90		30		46

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Нормативно правові акти у сфері соціальної адвокатури	2
2.	Порядок та процедура звернення до органів влади з метою забезпечення соціальних прав	2
3.	Відмінність представництва інтересів та адвокатури у роботі соціального працівника. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів.	2
4.	Нормативно правове забезпечення створення та здійснення кампанії "адвокати"	2
5.	Договірна діяльність у соціальній адвокатури	2
6.	Взаємодія з органами державної влади. Особливості парламентської адвокатури.	2

7.	Акції прямої дії у соціальної адвокатури. Законодавчі дозволи та обмеження.	2
Разом		14

6. Теми семінарських занять (практичних/лабораторних)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нормативно правові акти у сфері соціальної адвокатури.	2
2	Конституція як основа для існування, розвитку та регулювання відносин у соціальній сфері	2
3	Порядок та процедура звернення до органів влади з метою забезпечення соціальних прав	2
4	Відмінність представництва інтересів та адвокатури у роботі соціального працівника. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів.	4
5	Нормативно правове забезпечення створення та здійснення кампанії "адвокати".	4
6	Договірна діяльність у соціальній адвокатури	4
7	Взаємодія з органами державної влади. Особливості парламентської адвокатури.	4
8	Особливості взаємодії з місцевою владою	2
9	Акції прямої дії у соціальної адвокатури. Законодавчі дозволи та обмеження.	4
10	Перспективи розвитку законодавства у регулюванні соціальної адвокатури.	2
Разом		30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Нормативно правові акти у сфері соціальної адвокатури.	2
2	Конституція як основа для існування, розвитку та регулювання відносин у соціальній сфері	2

3	Порядок та процедура звернення до органів влади з метою забезпечення соціальних прав	2
4	Відмінність представництва інтересів та адвокації у роботі соціального працівника. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів.	2
5	Нормативно правове забезпечення створення та здійснення кампанії "адвокасі".	2
6	Договірна діяльність у соціальній адвокації	4
7	Взаємодія з органами державної влади. Особливості парламентської адвокації	2
8	Особливості взаємодії з місцевою владою	4
9	Акції прямої дії у соціальній адвокації. Законодавчі дозволи та обмеження.	2
10	Перспективи розвитку законодавства у регулюванні соціальної адвокації.	4
	Інд.ДЗ	20
	Разом	46

Індивідуальне завдання

Скласти реферат на одну з тем за вибором.

1. Поняття та суть правових методів адвокації у соціальній роботі.
2. Законодавче забезпечення соціальної адвокації в Україні.
3. Роль соціального працівника у реалізації правових методів адвокації.
4. Відмінність адвокації від лобіювання у контексті соціальної роботи.
5. Міжнародні стандарти правової адвокації: досвід для України.
6. Особливості застосування Закону України "Про звернення громадян" у соціальній адвокації.
7. Закон України "Про соціальні послуги" як правовий інструмент адвокації.
8. Адвокація у сфері захисту прав дітей: законодавчі аспекти.
9. Роль Конституції України у забезпеченні правової основи соціальної адвокації.
10. Взаємодія громадських організацій з органами державної влади у рамках правової адвокації.
11. Судовий захист соціальних прав: роль адвокації.
12. Регулювання акцій прямої дії у соціальній адвокації: дозволи та обмеження.

13. Особливості правового регулювання електронних петицій в Україні.
14. Практика застосування адміністративного права у соціальній адвокації.
15. Права вразливих груп населення: адвокація у рамках національного законодавства.
16. Адвокаційні кампанії у сфері охорони здоров'я: правові механізми.
17. Вплив законодавства про мирні зібрання на адвокаційну діяльність.
18. Використання медіа у правовій адвокації: етичні та законодавчі аспекти.
19. Правові аспекти створення громадських організацій для адвокаційної діяльності.
20. Захист прав людей з інвалідністю: адвокація через правові механізми.
21. Порівняння українського законодавства з європейським у сфері соціальної адвокації.
22. Адвокація у сфері освіти: правові підходи та приклади успішних кампаній.
23. Законодавче регулювання участі громадян у прийнятті рішень на місцевому рівні.
24. Використання міжнародних конвенцій у правовій адвокації.
25. Роль антикорупційного законодавства у соціальній адвокації.
26. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів: аналіз і перспективи.
27. Права жінок: адвокаційні кампанії у рамках національного та міжнародного права.
28. Ефективність правових методів у боротьбі з дискримінацією.
29. Законодавча підтримка соціальної справедливості через адвокаційні ініціативи.
30. Перспективи розвитку законодавства у сфері соціальної адвокації в Україні.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань		Самостійна робота інд. завд.	Залік	Сума
Модульна атестація № 1 (теми 1-5)	Модульна атестація №2 (Теми 6-10)			
30	30	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Адвокація для молодіжних рад : посібник. Київ, 2021. 40 с.
2. Безверха А., Андерсон В. Проведення адвокаційних медіа-кампаній: Стратегія активних дій / ред. Екейша Шілдз. 2010. 104 с.
3. Бринош І.В., Бойко А.М. Адвокасі в дії: кампанії, які змінюють місцеву політику. Одеська обласна організація Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України». Одеса, 2014. 160 с.
4. Лазоренко О. Адвокація: практичний посібник для громадських експертів. Київ: Видавництво “Стилос”, 2023. 85 с. URL: <https://communitylpw.wixsite.com/publish/guide-adv>
5. Політично грамотна адвокація. Посібник з ефективної адвокації прав громадянського суспільства в інтересах сталого розвитку / Проєкт «Жінки України: залучені, спроможні, незламні». Київ, 2021. 61 с.
6. Прокопенко О.В. Адвокаційна діяльність та некомерційне лобіювання в Україні: посібник. Київ: 2017. 82 с.
7. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики / ред. О. Л. Скідін. Київ: Форт, 2007.
8. Юрчишин Я. Адвокаційна діяльність та її особливості у роботі з парламентом Лабораторія законодавчих ініціатив. USAID. Фонд Східна Європа. 2017. 44 с.

Допоміжна:

1. Барабаш, С. І. (2011). Адвокація бібліотек: мета, структура, основні напрями діяльності. *Вісник ХДАК*. (34). 150–156.

2. Громадська участь: підготовка аналітики, адвокація та втілення змін / П. Казмеркевич, О. Коваленко, О. Гвоздік, І. Тітаренко. Київ, ФОП Ямчинський О.В., 2019. 64 с.
3. Загуменна В. В. Адвокація: представлення інтересів бібліотек: посіб. для тренерів за прогр. підвищ. кваліфікації. К. : Самміт-книга, 2012 60 с..
4. Навроцький В.В., Менджул М.В. Кампанія адвокати як інструмент демократичних перетворень / В.В. Навроцький, М.В. Менджул. Ужгород: „Видавництво Олександр Гартуші”, 2011. с. 156.
5. Назаренко, Д. Л. Адвокати на місцевому рівні в Україні: підходи до класифікації. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*, 2019. 30(69). 6. 109–117.
6. Проведення адвокаційних медіа-кампаній: стратегія активних дій. За ред. Е. Шілдз. Фондації відкритого суспільства, 2010. 103 с.
7. Станкевич-Волосянчук О. Адвокація як метод впливу (практичний посібник). Ужгород, 2013. 80 с.

Законодавство:

1. Конституція України URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про громадські об'єднання» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
3. Закон України «Про звернення громадян» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
5. Закон України «Про основи соціального захисту осіб з інвалідністю в Україні» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
6. Закон України «Про соціальні послуги» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
7. Закон України «Про запобігання та протидію дискримінації в Україні» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП) URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
10. Кримінальний кодекс України URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Додаток

Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни

[illegible]
